

Prosedyre 011: Innsamling og prøvetaking av ringsel

Innholdsfortegnelse

1. Prosedyrens formål	1
2. Innsamling i felt	1
2.1 Fangstmetoder og håndtering	1
2.2 Registrering av felldata	2
3. Forsendelse	3
3.1 Emballasje	3
3.2 Transport fra felt	3
4. Prøvetaking i lab	3
5. Dataregistrering, merking og innfrysing	3
6. Transport til Miljøprøvebanken	3

1. Prosedyrens formål

Denne prosedyren omhandler de ulike fasene i innsamling og prøvetaking av ringsel fra Svalbard som gjøres for den nasjonale miljøprøvebanken for miljøgifter. Prosedyren skal beskrive de enkelte fasene på en måte som gjør at den kan benyttes som en frittstående og entydig veileder. Den skal ivareta alle krav til reproduserbarhet, kvalitet og registrering av data som stilles til prøvematerialet.

2. Innsamling i felt

2.1 Fangstmetoder og håndtering

Under innsamling og seinere håndtering skal vevsprøvene ikke komme i kontakt med potensielt kontaminerende flater eller stoffer. Bruk av engangshansker skal benyttes. vevsprøvene pakkes i aluminiumsfolie, og legges deretter i en ren pose av samme type som brukes til innfrysning i prøvebanken (MAGIC VAC®, polyetylen med ytre forsterkning av en nylonmembran). I posene legges det en merkelapp som identifiserer prøven. Posene forsegles eller lukkes.

Ringselene tas hovedsakelig i forbindelse med ordinær fangst, eventuelt hvis det pågår vitenskapelige innsamling i forbindelse med ulike prosjekter, og skytes etter gjeldende regler mht tid på året og hva slags rifle og ammunisjon som benyttes. Prøvene fryses i -20 graders fryseboks før de transporteres til Tromsø som frysegods. I Tromsø sorteres prøvene, tenner blir trukket og sendt til aldersbestemmelse og en evaluering av om dyrene er kjønnsmodne eller ikke foretaes før prøvene som skal lagres videre sendes frosset til Miljøprøvebanken.

2.2 Registrering av felldata

Følgende data registreres i felt:

- Tid og sted for felling (GPS koordinater)
- Lengder og vekt. Omkretsen måles under fremsveivene.
- Spekktykkelse (se 3.3)
- Det er utarbeidet feltskjemaer som jegerne fyller ut

2.3 Prøvetaking i felt

Lever:

Etter målingene åpnes dyret og en leverprøve på 100-200 g tas ut og legges i alufolie i en plastpose som merkes og prøven fryses.

Nyre:

100-200 g nyre tas ut og legges i alufolie i en plastpose som merkes og prøven fryses.

Spekk:

En spekkbit på ca 10x10 cm fra og med skinnet og inn til musklene skjæres ut fra sentralt på ryggsiden i et område ca. 60 % av lengderetningen målt fra hodet. Her måles spekktykkelse (som brukes sammen med lengde og vekt til å beregne totalt spekkinnhold). Deretter pakkes denne spekkbiten inn i alufoil overføres til en plastpose som merkes og prøven fryses..

Muskel:

100-200 g muskel tas ut og legges i alufolie, deretter i en plastpose som merkes og prøven fryses.

Annet:

Kjønnsorganer (testikler/livmor med ovarier) tas ut, merkes og fryses, og en underkjeve med tenner kuttes ut for senere bruk til aldersbestemmelse.

3. Forsendelse

3.1 Emballasje

Så raskt som mulig skal selprøvene kjøles ned eller nedfryses fram til forsendelse til miljøprøvebanken.

Prøvene transporteres frosne og innpakket som nevnt ovenfor. De emballeres slik at de tiner minst mulig under transporten. For å holde temperaturen nede, bør fryseelementer legges i koffertene eller kassene. De skal merkes tydelig med avsenders navn og adresse, og med NP og en kontaktperson der som adressat. Forsendelsen skal merkes med at den inneholder biologisk materiale som skal holdes nedkjølt.

3.2 Transport fra felt

Sendes frosne med spedisjonsfirma fra Longyearbyen til Tromsø. Prøvene skal raskest mulig transporteres til NP. Forut for transport skal en kontaktperson ved NP informeres om leveringstidspunkt slik at forsendelsen kan tas i mot på en forsvarlig måte. Benyttes post eller et spedisjonsfirma skal pakken sendes på en sporbar måte.

4. Prøvetaking i lab

Ikke relevant

5. Dataregistrering, merking og innfrysing

Data fra feltskjema og informasjon om alder og kjønnsmodning sendes som en excel-fil til Miljøprøvebanken så snart disse foreligger av fagansvarlig ved NP etter kvalitetssikring. Hver prøve har et unikt identifikasjonsnummer (Lab_nr) som tilordnes et unikt prøvenummer (P_ID). I databasen legges det også inn entydig informasjon om hvilken reol, seksjon i denne, hylle og boks som prøven legges i.

6. Transport til Miljøprøvebanken

Prøvene med frossent innhold pakkes i polystyren-isolerte kasser. Disse sendes som frysegods eller fraktes til MPB med egen transport etter avtale. Forut for transport skal en kontaktperson ved Miljøprøvebanken informeres om leveringstidspunkt slik at forsendelsen kan tas i mot på en forsvarlig måte. Benyttes post eller et spedisjonsfirma skal pakken sendes på en sporbar måte. Etter ankomst tas de hånd om av ansvarlig ved MPB, registreres og fryses ned ved -25 °C i fryselageret til Miljøprøvebanken.